BEYAZ CEHENNEM

Cingöz Recai'nin Harikaları

PEYAMİ SAFA
SERVER BEDİ

NOTLANDIRARAK HAZIRLAYAN
SEVAL ŞAHİN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1498
EDEBÎ ESERLER: 784

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-906-3

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1.Basım: Aydabir Yayınları, 1955
2.Basım

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Tashih: Gürkan Canpolat

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: İmak Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 45523 Tel: (0212) 444 62 18

İstanbul- 2020

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Peyami Safa (2 Nisan 1899-15 Haziran 1961)

2 Nisan 1899'da İstanbul Gedikpaşa'da doğdu. Babası Şair İsmail Safa, annesi Server Bedia Hanım'dır. Bir buçuk yaşındayken babası Sivas'ta öldü. İlk öğrenimine Gedikpaşa'da Menbaül-İrfan Mektebi'nde başladı. Eğitimi devam ederken dokuz yaşında, sağ kolunda ortaya çıkan kemik veremi yüzünden uzun bir hastalık dönemi geçirdi. (1908). 1910'da başladığı Vefa İdadisi'ni bu hastalık ve geçim darlığı sebebiyle bırakmak zorunda kaldı. *Bir Mekteplinin Hatıratı / Karanlıklar Kralı* (1913) adlı ilk kitabını Vefa İdadisi'ndeki öğrenciliği sırasında çıkardı. Tiyatro eğitimi almak için Darülbedayi imtihanlarına girdi, kazandı, ancak devam edemedi (1914). Posta-Telgraf Nezareti'nde göreve başladı. Ardından Boğaziçi'ndeki Rehber-i İttihad Mektebi'ne muallim olarak girdi (1917). Bu dönemde *Fağfur, Servet-i Fünûn* ve *İctihad*'da yazdı. Bir süre Düyun-ı Umumiye İdaresi'nde çalıştı (1918).

Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Yirminci Asır* gazetesini çıkardı. (1919). *Yirminci Asır* kapandıktan sonra *Tercüman-ı Hakikat* ve *Tasvir-i Efkâr* (1922), Cumhuriyet'in ilânının ardından *Son Telgraf*, *Son Saat* ve *Son Posta* gazetelerinde çalıştı. 1924 yılında Server Bedi takma adıyla meşhur Cingöz Recai tipini yarattı. Halil Lutfi (Dördüncü) ile birlikte *Büyük Yol* adlı bir gazete çıkardı (1925). Aynı tarihlerde hem Server Bedi hem Peyami Safa imzasıyla *Cumhuriyet*'te yazdı. Bu gazeteyle ilişkisini fıkra yazarı ve edebiyat sayfası yöneticisi olarak aralıklarla sürdürdü (1928-1940). *Resimli Ay*, *Hareket* dergilerinde yazdı. Ağabeyi İlhami Safa ile birlikte *Hafta* dergisini çıkardı. (1935). *Hafta*'nın ardından *Kültür Haftası*'nı çıkardı.

Cumhuriyet'ten sonra *Yeni Mecmua, Tasvir-i Efkâr, Çınaraltı, Büyük Doğu, Vakit* ve *Ulus* gazetesinde yazmaya başladı (1949-1953). Bursa'dan milletvekili adayı oldu ancak seçimi kazanamadı (1950).

Peyami Safa bir süre sonra *Türk Düşüncesi* dergisini yayımlamaya başladı (Aralık 1953) ve *Milliyet* gazetesi yazı kadrosunda yer aldı (1 Ekim 1954). Ardından *Tercüman*'a geçti (Mart 1959). *Büyük Doğu*'da ve *Havadis* gazetesinde yazdı (21 Temmuz 1960). *Düşünen Adam* dergisinde (5 Ocak 1961) ve *Son Havadis* gazetesinde (10 Mart 1961) yazmaya başladı. 15 Haziran 1961 tarihinde Çiftehavuzlar'da öldü ve Edirnekapı Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Peyami Safa'nın 1914-1961 yılları arasında gerçek ismiyle ve Server Bedi, Çömez, Serazad, Safiye Peyman, Bedia Servet gibi takma adlarla yazdığı süreli yayınlar şunlardır: Gazete: *Büyük Yol, Cumhuriyet, Havadis, Milliyet, Son Havadis, Son Posta, Son Telgraf, Tan, Tasvir, Tasvîr-i Efkâr, Tercüman, Tercümân-ı Hakîkat, Ulus, Vakit, Yirminci Asır*. Dergi: *Aydabir, Aydede, Bozkurt, Büyük Doğu, Çınaraltı, Düşünen Adam, Edebiyat Gazetesi, Fağfur, Hafta, Hareket, Hayat, Heray, İctihad, İslâm Mecmuası, Kültür Haftası, Re-*

simli Ay, Resimli Şark, Seksoloji, Servet-i Fünûn, Türk Dili, Türk Düşüncesi, Türk Yurdu, Türklük, Yedigün, Yeni Çağ, Yeni İstiklâl, Yeni Mecmua, Yeni Türk Mecmuası.

Eserleri. Hikâyeleri. 1. *Gençliğimiz* (1922). 2. *Siyah Beyaz Hikâyeler* (1923). 3. *Ateş Böcekleri* (1925). 4. *İstanbul Hikâyeleri* (tarihsiz). 5. *Hikâyeler*. İlk Defa Bütün Hikâyeleri Bir Arada (1980). *Asrın Hikâyeleri*'yle *Siyah Beyaz Hikâyeler*, *Ateş Böcekleri* ve *Resimli A*y mecmuasının 1930 yılında verdiği Resimli Hikâyeler ilâvesindeki hikâyeler Halil Açıkgöz tarafından bir araya getirilmiştir.

Romanları. 1. *Sözde Kızlar* (1922). 2. *Şimşek* (1923). 3. *Mahşer* (1924). 4. *Bir Akşamdı* (1924). 5. *Canan* (1925). 6. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* (1930). 7. *Fatih-Harbiye* (1931). 8. *Bir Tereddüdün Romanı* (1933). 9. *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* (1949). 10. *Yalnızız* (1951). 11. *Biz İnsanlar* (1959). Peyami Safa'nın ayrıca *Gün Doğuyor* adlı bir piyesi yayımlanmıştır (1937). Ayrıca Server Bedi takma adıyla çok sayıda roman ve hikâye kitabı yayımlamış, tefrika etmiştir. Bu eserler de Ötüken Neşriyat tarafından Server Bedi Külliyatı başlığı altında 2018 yılından itibaren yayımlanmaya başlamıştır.

Diğer Eserleri. 1. *Türk İnkılâbına Bakışlar* (1938). 2. *Felsefî Buhran* (1939). 3. *Millet ve İnsan* (1943). İkinci baskısı *Nasyonalizm* adıyla yapılmıştır (1961). 4. *Mahutlar* (1959). 5. *Sosyalizm* (1961). 6. *Mistisizm* (1961). 7. *Doğu-Batı Sentezi* (1962). 8. *Kızıl Çocuğa Mektuplar* (1971). Yukarıdaki üç eseri ayrıca *Nasyonalizm-Sosyalizm-Mistisizm* adıyla bir arada basılmıştır (1975).

Büyük Avrupa Anketi adlı eseri (1938) Peyami Safa'nın 1936 yılında çıktığı Avrupa seyahatini anlatır. Peyami Safa'nın çeşitli gazete ve dergilerdeki yazılarından seçmeler konularına göre tasnif edilerek "Objektif" adı altında basılmıştır: *Osmanlıca, Türkçe, Uydurmaca* (1970); *Sanat, Edebiyat, Tenkit* (1971); *Sosyalizm Marksizm Komünizm* (1971); *Din, İnkılâp, İrtica* (1971); *Kadın, Aşk, Aile* (1973); *Yazarlar, Sanatçılar, Meşhurlar* (1976); *Eğitim, Gençlik, Üniversite* (1976); *Yirminci Asır, Avrupa ve Biz* (1976). Peyami Safa, *Cumhuriyet Mekteplerine Millet Alfabesi* (1929), *Cumhuriyet Mekteplerine Kıraat* (I-IV, 1929), *Yeni Talebe Mektupları* (1930), *Büyük Mektep Nümuneleri* (1932), *Türk Grameri* (1941), *Dil Bilgisi* (1942), *Türkçe İzahlı Fransız Grameri* (1948) gibi ders kitapları da kaleme almıştır.

Hazırlayanın Notu: Elinizdeki eser, ilk defa 10 Ağustos 1952-8 Ekim 1952 tarihleri arasında *Ulus* gazetesinde tefrika edilmiştir. Eserin bu baskısında 1955 yılında Aydabir Yayınları tarafından yapılan neşri esas alınarak tefrikası ile karşılaştırılmış, farklılıklar metinde [] ile gösterilmiş, ayrıca dipnotta tefrika numaraları verilmiştir. Metinde geçen yabancı dillerdeki kelimelerin Türkçedeki karşılığı ve kavram, ilaç, mekân isimleri vb. dipnotlarda açıklanmıştır.

İPUCU VERMEMEYE ÇALIŞAN BİR SUNUŞ ÇABASI

Peyami Safa'nın Server Bedi müsteariyla yazdığı *Beyaz Cehennem*'i elime aldığımda Dante'nin *İlahi Komedya*'sının[1] "Cehennem" bölümündeydim. Bu tesadüf müydü yoksa evrenin bana bir mesajı mı? Çoğumuzun bildiği gibi *İlahi Komedya* bir adamın, ki bunun Dante olduğu varsayılır, evrenin diğer tarafına, öteki dünyaya yaptığı mucizevi yolculuğu anlatır. Eserin ilk bölümü olan "Cehennem"de ruhlar öteki dünyada günahlarına göre sınıflandırılmış, ceza çekmektedir. *Beyaz Cehennem*'de ise bunun aksine dünya üzerinde şirazesi şaşmış insanlar vardır: Beyaz Cehennem Zebanileri…

İsmin cazibesiyle başladığım romanı, bir solukta okudum. Yine de bir polisiye romandan ipucu vermeden nasıl bahsedebilirdim? Kurguyu anlatamazdım. Öte yandan yazar ve/veya Cingöz karakteriyle ilgili söylenmedik bir husus kalmış mıydı? Yanlış bir adımda kitap adını açık etmez miydim? Bu hassasiyetimin sebebi yüksek lisansta başıma gelen bir olay: Her sınıfta olduğu gibi bizde de kendini eleştirmen addeden bir arkadaşımız vardı. Bir dergide yazıyordu üstelik. Cevat Çapan'ın "Edebiyat ve Sinema" dersinde, henüz gösterime girmiş olan "Bir Zamanlar Anadolu"da filminden ve Nuri Bilge Ceylan'dan bahsediyorduk. Gerilimi bol, giderek labirente dönüşen bir cinayet soruşturması ekseninde, Anadolu panoramasıyla suç ve vicdan üzerine sade ve derin bir film olduğunu duymuştum. Yani film, bir polisiyeydi ve hocamız dâhil herkes filmi sinemada seyretmek niyetindeydi. Bu arkadaş filmi izlemiş olmanın gururuyla anlatmaya başladı. Anlattı anlattı ve "Zaten son sahnede ... görünce her şeyi anlıyorsunuz…" diye bitirdi. Cevat Hoca'nın şoke olmuş çehre-

[1] *İlahi Komedya,* Dante Alighieri'nin öbür dünyayı içeren üç bölümlük anlatısı; Cehennem, Araf, Cennet. Künye: Alighieri Dante, (t.y.) *The Divine Comedy-The Inferno, The Purgatorio, The Paradiso,* e-kitap, New American Library-Penguin Books (İtalyancadan İngilizceye Çev: John Ciardi).

sini, çaresizliğini, bugün gibi hatırlarım. Tabiatıyla filmi izlemek için hafızamda bir şey kalmayana dek bekledim. Sizin de kitabı okumak için altı yıl beklemenizi istemem.

Bilindiği gibi Cingöz Recai, bin bir kılığa girip istediği zaman, istediği yerde hiç tanınmadan, asla şüphe çekmeden işlerini halleden bir kahramandır. Kadının güzeline, mülkün kıymetlisine ve her tür nesnede kaliteye düşkündür. Birden çok yabancı dil bilir, hatta başkalarının yanında anlaşılmasın diye sevgilisiyle İngilizce konuşur. Zekidir, dikkatlidir, esprili, çeviktir, akılcı ve sağduyuludur. Her konuda fikir sahibidir. Ancak tümüyle alıştığımız kahramanlara benzemez çünkü züppe olmasının yanı sıra, hem adli tıp alanındaki gelişmeleri ve suçluları hem de parayı takip eder. Kötü adamlardan hırsızlıkla ele geçirdiği paranın uygun gördüğü bir miktarını kendine ayırdıktan sonra bir kısmını yardım kuruluşlarına kalanını da bazen polise aktarır yani ona göre namuslu insanların parasına elini sürmeyen kibar bir hırsızdır. Para, kuyum, mücevherat, antika obje, kıymetli halı, yükte hafif, pahada ağır şeyler ve güzel kadınlar Cingöz'ün hedefidir. Personeline de cömerttir. Ancak bu adamların maaşını ve kullandığı son model teknolojinin faturalarını kötü adamlara ödetir. Adaletin tecellisi için çırpındığı düşünülürse bu yaptığı çok akıllıcadır.

Beyaz Cehennem; teknoloji, plastik sanatlar, kriminoloji, viktimoloji, penoloji, istatiksel ve deneysel metotlar, kalabalık bir kadro, Başkomiser Mehmet Rıza, oyunbaz bir yazım ve lezzetli bir Cingöz ile yazarı Server Bedi karşılaşmasını içeren sinema tadında bir romandır.

Nitekim 1952'de tefrika edilen eser 1954 yılında Metin Erksan tarafından beyaz perdeye aktarılır. Cingöz Recai'ye başarılı oyuncu Turan Seyfioğlu hayat verir. Peyami Safa'nın kalemi Metin Erksan'ın vizyonuyla birleşince ortaya erken dönem bir "film noir"[2] denemesi çıkar.

Günümüzde zor bulunur kalitedeki oyuncu kadrosunda Neriman Köksal (Jale), Avni

[2] Fransızcada "kara film" anlamına gelen "film noir" tanımlaması; suç temalı, sürpriz sonlu, dedektif ögelerinin öne çıktığı ve genellikle edebiyattan beslenen filmler için kullanılmaktadır.

Dilligil (Polis Dedektifi Mehmet Rıza), Pola Morelli (Persiya), Belkis Dilligil, Fikret Hakan, Nubar Terziyan, Kadir Savun, Şevki Artun ve Kenan Pars yer alır. Bu film sayesinde Vamp kadın İranlı Persia'yı canlandıran Pola Morelli ile tanışırız. Soğuk, süzgün bakışlı, uzak ve kıvrak bir karakterdir bu. Kitaptakinden farklı olarak filmde bir dansözü canlandırır.

Replikler ve oyunculuklar senaryo ve kurgu kadar muhteşemdir. Düşün ve sanat dünyamızın en etkili isimlerinden olan Peyami Safa'nın kıvrak kalemi sayesinde kitaptaki diyaloglar filmde değişmeden yer alır. Kitapta oldukça yer kaplayan tren sahnesi ise filmde yer almaz.

Beyaz Cehennem filmi, bugün de keyifle izlenmektedir. Seyfioğlu'nun erken yaşta ölümü nedeniyle Cingöz'ün sinema çekimleri Ayhan Işık ile devam eder ve Ayhan Işık, Türk sinema tarihinin ikinci Cingöz Recai'si olur. Bugün pek çok eleştirmene göre Cingöz rolü Ayhan Işık'ın o güne dek en iyi performansıdır.

Maalesef filmleştirilmiş kitaplar genelde okurlarını hayal kırıklığına uğratır. Bu noktada *Beyaz Cehennem*, iyi bir senaryo ve yönetmen ortaklığı sayesinde okur ya da izleyicisini tatmin eden bir iş çıkarmıştır.

Peyami Safa'nın doğruluk, dürüstlük, saygı, sadakat, hak, hukuk, özgürlük, eşitlik gibi ahlaki, sosyal, kültürel değerlere, bunun yanı sıra güzellik, sadelik ve uyum gibi estetik değerlere de önem verdiği bilinir. Buna rağmen bir kibar hırsız serisi yaratmasının söz konususu ideallerle çeliştiği düşünülebilir. Bunun cevabını almak için Cingöz serisinden herhangi bir kitabı okumak kâfi gelecektir zira kahramanın felsefi yaklaşımı gözlerden kaçmaz.

Peyami Safa'nın uzun yıllar süren gazeteci kimliğinin verdiği bir avantaj olsa gerek, emniyet teşkilatı mevzuatı ve uygulamalarına son derece hâkimdir. Öyle ki sivil polislerle ilgili bilgi sahibidir. Türkiye coğrafyasında sivil polislerin ekseriyetle kim olduğunu biliriz, onlar da bizim bildiğimizi bilir. Örneğin zabıtaya yakalanma korkusu olmayan işportacı kendini ele verir. Hep aynı noktada satış yapar, çevreyle yakınlaşmaz, beden dili diğer işportacıdan farklıdır. İşte *Beyaz Cehennem*'de Cingöz'ün şu sözleri bize emniyet teşkilatının durumunu aydınlatır niteliktedir. Oysaki Cingöz bir polis memuru değil, kriminaldir. Bu yorum onun gözlem yeteneğine nefis bir örnektir.

Birinci Bölüm

I

Şişli'den Çiftehavuzlara

İki kadın, apartmanın karanlık merdivenlerinden kurtulup sokağa çıktıkları zaman, Melâhat durdu, elini göğsüne götürüp derin bir nefes aldı:

— Oh, aman! Biraz hava! Çok sıkıldım. Salon küçük. Neydi o kalabalık! Ne kadar duman vardı!

Leman da durdu:

— Fakat eğlenıyordu, dedi.

Yürüdüler. Melâhat bir derin nefes daha aldıktan sonra cevap verdi:

— Ben hiç eğlenmedim, o Şadan'la kocası sinirime dokunuyor. Kadının sesi de ne kadar bozulmuş, farkında mısın? Çok sigara içiyor. Şarkıyı hiç iyi söylemedi.

— Senin zaten bugün bir durgunluğun var üstünde.

— Evet. Benimki bu sabah Ankara'dan geldi. Sekiz cevrelede buluşacağız. Fazla kalamazdım.

Caddeye çıktılar ve Şişli otobüslerinin son durak yerine doğru yürüdüler. Arkalarından gelen bir taksi yanlarında durdu. Şoför muavini, başını pencereden çıkarmış, "gülüm" diyordu.

Melâhat'ın bir tereddüt geçirdiğini gören Leman:

— Yürü, dedi, vapura daha bir saat var. Otobüse bineriz.

— Yok yok, geç kalırım.

— Şimdi kalkar otobüs, gel, boşboş bak.

Melâhat'ı kolundan tutup çekti.

Otobüs boştu. Fakat bilet-çi yedi buçukta hareket edeceğini söyleyince, Melâhat bağırdı:

— Olmaz, geç kalırım, Faik beklıyecek beni vapurda.

Başını geriye çevirdi ve arkalarında duran aynı taksiye işaret etti. Yürüdüler ve bindiler.

Otomobil hareket edince, elini tekrar göğsüne götüren Melâhat bir derin nefes daha alarak:

— Neyse, dedi, şurada bir sanat vardı, geçti. Benimle beraber geliyorsun, değil mi?

Leman bir omuzunu kaldırıp indirdi:

— Bilmem ki... Eve telefon etmedim.

— İskeleden telefon edersin. Gel kuzum. Çiftehavuzlar şimdi çok güzel. Bahçeyi bir görsen...

Leman sesini çıkarmadı. Bir sigara yakan Melâhat' şoföre emir verdi:

— Doğru Kadıköy iskelesine.

Leman evvelâ saatine, sonra da öne doğru eğilmiş duran arkadaşının sabırsız oturuşuna bakarak:

— Ne oluyorsun? dedi, saat daha yediyi yirmi geçiyor. İskelede çok bekliyeceğiz.

— Zararı yok, vapuru kaçırmıyalım da.

Otomobil Harbiye'yi geçmişti. Melâhat birdenbire sıçradı ve bağırdı:

— Eyvah!... Paketimi unuttum orada.

— Ne paketi?

— Kumaş... Emprime... Bugün aldım daha... Yarın Kadıköyünde terzime vereceklim.

— Dönüp alalım.

— Haydi, şoför, dönelim Şişli'ye. Sekizi çeyrege yetiştiriz, değil mi?

— O zamana kadar dört defa gidip gelirız.

Otomobil Radyevinin önünden döndü ve birdenbire artan süratiyle ilerledi. Önündeki bütün arabaları geçiyordu.

Leman bağırdı:

— Şoför, yavaş!

Harbiye'deki makasta tram vaylar ağırlaştığı için, arkasındaki otomobiller de durmuşlamışlardı. Çok ilerlemediler. Düğüm çözülünce, kadınları gölüren taksi, iki direksiyon dönüşten sonra, Hamam Caddesinde, tehlikeli manevralarla önündeki arabaları geçerek birdenbire süratlendi. Melâhat dalgındı. Leman taksinin her gidişine sinirlenmekte yalnız kaldığını hissedince, arkadaşına döndü:

— Neyan var senin bugün Melâhat? dedi, rahatsız mısın?

Kadın hafifçe doğrularak; içerlek ve titrek bir sesle cevap verdi:

— Bilmem. Göğsümde, göğsümün içinde bir şey var. Bir ağırlık, bir sıkıntı... Geçer. Orada çok sıkıldım.

Otomobil Osmanbey Caddesinden Şişli'ye doğru Leman'ı hüsbütün sinirlendiren bir süratle ilerliyordu. Genç kadın saatine bir daha baktı. Yedi buçuğu birkaç dakika geçiyordu. Şoföre tekrar ihtar etmeğe

— Şu sol tarafta, bakkalın yanında. Hasat sokağı var, oraya sap.

Otomobil virajı döndü, sokağın önünden geçti, fakat sapmadan, birdenbire hızlandı.

Melâhat bağırdı:

— Ayol! şoför! sokağa sapsan a!...

Fakat arabanın süratli gitmekçe artıyordu. İki kadın, korkudan büyümüş gözlerle, birbirine baktılar. Melâhat elini göğsüne bastırdı, bağıracakmış gibi ağzını açtı ve sesiz bir nefes bıraktı.

Leman haykırıyordu:

— Şoför! nereye gidiyorsun? dur! Dur diyorum sana!

Hürriyet-i-bedîye yolunda karanlık gittikçe koyulaşıyor, iki taraftaki seyrek ışıklar, sıratle gittikçe hısaltığı zaman aralıkları içinde parlayıp sönüyordu. İki kadın, bir ağızdan haykırmağa başladılar:

— Dur! Dur! Şoför! Dur!

Leman, başını pencereden çıkarmak isteyince, önde oturan şoför muavini birdenbire vücudunu yukarı aldı, geriye döndü ve kadına doğru bir bıçak uzattı:

— Sus! Bağırma! Sapına kadar yersin bıçağı!

Herif oturduğu yere dizlerini dayayarak, vücudunun üst kısmiyle Leman'a doğru sarkıyor, onun gözlerine bıçak aralarındaki mesafeyi hâkim olmağa çalışıyordu. Otomobilin süratı yanmadığı için, karanlıkta kadın onun yüzünü göremedi.

(Sonu Var)

BİRİNCİ BÖLÜM

I

ŞİŞLİ'DEN ÇİFTEHAVUZLAR'A

İki kadın, apartmanın karanlık merdivenlerinden kurtulup sokağa çıktıkları zaman, Melahat durdu, elini göğsüne götürüp derin bir nefes aldı:

— Oh, aman! Biraz hava! Çok sıkıldım. Salon küçük... Neydi o kalabalık! Ne kadar duman vardı!

Leman da durdu:

— Fakat eğleniyorduk, dedi.

Yürüdüler. Melahat bir derin nefes daha aldıktan sonra cevap verdi:

— Ben hiç eğlenmedim, o Şadan'la kocası sinirime dokunuyor. Kadının sesi de ne kadar bozulmuş, farkında mısın? Çok sigara içiyor. Şarkıyı hiç iyi söylemedi.

— Senin zaten bugün bir durgunluğun var üstünde.

— Evet. Benimki bu sabah Ankara'dan geldi. Sekiz çeyrekte buluşacağız. Fazla kalamazdım.

Caddeye çıktılar ve Şişli otobüslerinin son durak yerine doğru yürüdüler. Arkalarından gelen bir taksi yanlarında durdu. Şoför muavini, başını pencereden çıkarmış, "Götürelim," diyordu.

Melahat'in bir tereddüt geçirdiğini gören Leman:

— Yürü, dedi, vapura daha bir saat var. Otobüse bineriz.

— Yok, yok, geç kalırım.

— Şimdi kalkar otobüs, gel, bomboş bak.

Melahat'i kolundan tutup çekti.

Otobüs boştu. Fakat biletçi yedi buçukta hareket edileceğini söyleyince, Melahat bağırdı:

— Olmaz, geç kalırım, Faik bekleyecek beni vapurda.

Başını geriye çevirdi ve arkalarında duran aynı taksiye işaret etti. Yürüdüler ve bindiler.

Otomobil hareket edince, elini tekrar göğsüne götüren Melahat bir derin nefes daha alarak:

— Neyse, dedi, şuramda bir sancı vardı, geçti. Benimle beraber geliyorsun, değil mi?

Leman bir omuzunu kaldırıp indirdi:

— Bilmem ki… Eve telefon etmedim.

— İskeleden telefon edersin. Gel kuzum. Çiftehavuzlar şimdi çok güzel. Bahçeyi bir görsen...

Leman sesini çıkarmadı. Bir sigara yakan Melahat şoföre emir verdi:

— Doğru Kadıköy İskelesi'ne...

Leman evvela saatine, sonra da öne doğru eğilmiş duran arkadaşının sabırsız oturuşuna bakarak:

— Ne oluyorsun? dedi, saat daha yediyi yirmi geçiyor. İskelede çok bekleyeceğiz...

— Zararı yok, vapuru kaçırmayalım da.

Otomobil Harbiye'yi geçmişti. Melahat birdenbire sıçradı ve bağırdı:

— Eyvah!... Paketimi unuttum orada.

— Ne paketi?

— Kumaş... Emprime...[1] Bugün aldım daha... Yarın Kadıköy'de terzime verecektim.

— Dönüp, alalım...

— Haydi, dönelim Şişli'ye. Sekiz çeyreğe yetişiriz, değil mi?

— O zamana kadar dört defa gidip geliriz.

Otomobil Radyoevi'nin önünden döndü ve birdenbire artan süratiyle ilerledi. Önündeki bütün arabaları geçiyordu.

Leman bağırdı:

— Şoför, yavaş!

Harbiye'deki makasta tramvaylar ağırlaştığı için, arkasındaki otomobiller de duraklamışlardı. Çok beklemediler. Düğüm çözüldü. Kadınları götüren taksi, iki dirseği

[1] Değişik renkte boya kullanılarak üzerine desen ve zemin basılan kumaş.

de döndükten sonra, Hamam Caddesi'nde, tehlikeli manevralarla öndeki arabaları geçerek birdenbire süratlendi. Melahat dalgındı. Leman taksinin hızlı gidişine sinirlenmekte yalnız kaldığını hissedince, arkadaşına döndü:

— Nen var senin bugün Melahat? dedi, rahatsız mısın?

Kadın hafifçe doğrularak, içerlek ve titrek bir sesle cevap verdi:

— Bilmem. Göğsümde, göğsümün içinde bir şey var. Bir ağırlık, bir sıkıntı... Geçer. Orada çok sıkıldım.

Otomobil Osmanbey Caddesi'nden Şişli'ye doğru Leman'ı büsbütün sinirlendiren bir süratle ilerliyordu. Genç kadın saatine bir daha baktı. Yedi buçuğu birkaç dakika geçiyordu. Leman taksinin hızlı gidişine sinirlenmekte yalnız kaldığını hissedince, arkadaşına döndü:

— Şu sol tarafta bakkalın yanında, Hasat Sokağı var, oraya sap…

Otomobil virajı döndü, sokağın önünden geçti, fakat sapmadan birdenbire hızlandı.

Melahat bağırdı:

— Ayol! Şoför! Sokağa sapsana!

Fakat arabanın sürati gittikçe artıyordu. İki kadın, korkudan büyümüş gözlerle, birbirine baktılar. Melahat elini göğsüne bastırdı, bağıracakmış gibi ağzını açtı ve sessiz bir nefes bıraktı...

Leman haykırıyordu:

— Şoför! Nereye gidiyorsun? Dur! Dur diyorum sana!

Hürriyet-i Ebediye yolunda karanlık gittikçe koyulaşıyor, iki taraftaki seyrek ışıklar süratin gittikçe kısalttığı zaman aralıkları içinde parlayıp sönüyordu. İki kadın, bir ağızdan haykırmaya başladılar:

— Dur! Dur! Şoför! Dur!

Leman başını pencereden çıkarmak isteyince, önde oturan şoför muavini birdenbire vücudunu yukarı aldı, geriye döndü ve kadına doğru bir bıçak uzattı:

— Sus! Bağırma! Sapına kadar yersin bıçağı!

Herif oturduğu yere dizlerini dayayarak vücudunun üst kısmıyla Leman'a doğru sarkıyor, onun göğsüyle bıçak arasındaki mesafeye hâkim olmaya çalışıyordu. Otomobilin ışığı yanmadığı için; karanlıkta kadın onun yüzünü göremedi. Arkaya doğru büzüldü. Bir eliyle göğsünü bir eliyle de yüzünü himayeye çalışarak sustu. Fakat Melahat başını pencereden uzatmış, haykırıyordu:

— İmdat! İmdat! İmdat! İmdat!

Taksinin yüz metre kadar gerisinden gelen hususi bir spor arabanın direksiyonunda ve yanında iki genç vardı. Melahat'in imdat işaretlerini ikisi birden gördü. Fakat motor gürültüleri [arasında kadının sesi duyulmuyordu,][2] arabanın direksiyonunda ve yanında iki genç vardı Melahat'in.

Gençlerden biri, direksiyondakine:

— Bu ne yahu? dedi, bas şu gaza Nihat! Önümüzdeki arabada bir şeyler oluyor.

Aradaki mesafe biraz daha kısaldı. Ses gene duyulmuyor, fakat sarışın ve güzel bir kadının haykırdığı açılan ağzının hareketlerinden ve imdat istediği boşlukta sallanan ellerinden anlaşılıyordu.

Öndeki araba son süratle[3] geçtiği için mesafe gene çoğaldı.

Nihat mırıldandı:

— Hudson![4] Zor yetişiriz.

Yüz... Yüz on... Yüz yirmi... Yolun tümseklerinde,[5] çukurlarında iki araba arasındaki mesafe biraz kısalıyor, son-

---

[2] Tefrika 2.

[3] Sürate (Tefrika 2).

[4] Hudson, 1909 yılında kurulan ABD menşeli bir otomobil üreticisidir. Eserin yazılış tarihi itibarıyla yazar, muhtemelen 1950-1957 yılları arasında üretilen ve üst sınıf bir otomobil modeli olan Hudson Hornet'i kastetmektedir.

[5] Ve (Tefrika 2).

ra gene çoğalıyordu. Nihat'ın göğsü direksiyonun üstüne eğilmiş, gözleri önündeki arabada hâlâ imdat isteyen kadına dikilmişti.

— Bana bak, Naci, dedi, revolverin yanında mı?

— Evet...

— Şu arka tekerleğe bir kurşun isabet ettirebilir misin?

— Bilmem? Çamurluğun altından isabet çok zor. Hem... Başımıza bir iş çıkmasın?

— Yok be... Görmüyor musun? İmdat istiyorlar. Korkma çek! İkinci Şube Müdürü benim amcamın mektep arkadaşı.

Naci kısa bir tereddüt geçirdi ve arkadaşının ısrarı üzerine revolverini çıkardı, sağındaki kapıyı açtı, sol eliyle arabaya tutunarak ve bir ayağını basamağa koyarak nişan aldı. Evvela iki el ateş etti. Kadın hemen geri çekilmişti. Nihat bağırdı:

— Ne yaptın yahu? Sakın kadını vurmuş olmayasın?

— Yok canım.

Naci iki el daha ateş etti. Bütün dikkatini öndeki arabanın süratine vermişti. Biraz bekledi. Sonra hemen içeriye girerek kapıyı çekti:

— Tamam!

Nihat da öndeki arabanın birdenbire yavaşladığını görünce:

— Evet, dedi, bravo! Tam isabet!

Sonra, etrafındaki simsiyah boşluğa bir göz atarak mırıldandı:

— [Başımıza bir bela gelmesin…][6]

Öndeki araba durdu. Arkadaki süratini gittikçe azaltarak yaklaşıyordu. İki genç, projektörün ışığında, taksi şoförüyle muavinin yere atladıklarını ve kaçmaya başladıklarını gördüler. Fakat öndeki arabanın içinde olup bi-

[6] Tefrika 2.

tenleri merak eden Nihat, kaçanları takip etmek istemedi ve arkadaşıyla beraber indi. Naci, taksinin Leman tarafındaki kapısını, Nihat da Melahat tarafındaki kapısını açtı.

Leman, hâlâ arabanın köşesine büzülmüş, omuzları yukarı kalkık, elleri havada, parmakları kasılmış, hareketsiz duruyor ve soluyordu. Melahat'in vücudu öne doğru sarkmıştı. İki elini de göğsünün sol tarafına bastıran kadın:

— Vuruldum! Vuruldum! diye bağırıyordu.

Nihat Melahat'in bileklerini tutup çekti. Kadının göğsünde kana benzer bir şey yoktu.

— Nerenizden vuruldunuz? diye sordu.

Vücudunu arkaya alan kadın, gözlerini yumdu ve boğuk bir sesle mırıldandı:

— Bilmiyorum. Göğsüm, göğsüm...

— Göğsünüzde bir şey yok…

— Sancıyordu. Fakat... Geçiyor...

Gözlerini açtı ve doğruldu. Leman da kendine geliyordu. Naci revolverini cebine koyarak:

— Geçmiş olsun, dedi, korkmayınız, kaçtılar. Nedir mesele?

Leman da vücudunu arkaya bırakmış, soluyor ve kekeleyerek cevap veriyordu:

— Hiç... Biz… Biz de… Şaşkına döndük, Şişli'de… so… sokağa… sap… sapmadılar. Bizi kaçırıyorlardı. Bir tanesi bıçak çekti bana…

— Tanıyor musunuz onları?

— Hayır... Hiç... Taksi... Yolda bindik...

— Peki… Geçmiş olsun. Haydi, lütfen biraz gayret... Bizim arabaya gelin... Şişli'ye dönelim, merkeze bir haber verelim...

Nihat, arabanın numarasını aldı ve anahtarını aradı. Şoför beraberinde götürmüştü.

Kadınlar öteki arabaya geçtiler ve arkada oturdular.

Yolda Naci onlara dönmüş anlatıyordu:

— Şimdi İstanbul'da bu vakalar çok oluyor. Teşvikiye'de, ablamın oturduğu Ihlamur Palas'ın alt katından böyle iki şoför, ellerinde bıçaklarla, gece yarısından sonra bir kadın kaçırdılar.

Hâlâ elini göğsünden ayırmayan Melahat sordu:

— Siz mi ateş ettiniz?

— Evet. Ben deniz subayıyım. Arka tekerleğe isabet çok zordur. Talihiniz varmış.

Leman Naci'ye doğru eğilerek, içinde korkudan sevince doğru koşan hislerin kaynaştığı titrek bir sesle:

— Ah, dedi, size ne kadar minnettarız. Kim bilir, başımıza ne felaketler gelecekti?

Polis merkezinde, komiser muavini vakayı öğrenince, taksinin bulunduğu yere hemen iki memur yolladı.

Leman kendine geldiği hâlde, Melahat titriyor, boğazına sert bir şey takıldığını ve boğulur gibi olduğunu söylüyor, çırpınıyordu. Su getirdiler. Çantasından bir ilaç tüpü çıkardı ve bir tablet aldı. Eli o kadar titriyordu ki, bardağı ağzına zor götürdü. Yardım ettiler.

Evvela Leman'ın ifadesi alındı. Melahat kendine gelemiyordu. Arkadaşının söylediklerini tasdik etmekten başka bir şey yapacak hâlde değildi. Kıvranıyor, arada bir uzun haykırışlarla esniyordu.

Biraz kendine geldiği zaman, ifadesini imzaladı ve saate baktı. Sekiz buçuğa iki dakika var.

— Eyvah! dedi, sekiz çeyrek kaçtı!

Leman arkadaşına doğru yürüyerek:

— Ne olur canım? dedi. Kaçarsa kaçsın, yalnız gidemez mi kocan eve? Hem artık sen Çiftehavuzlar'a gitme. Bu gece bizde kalırız.

— Olamaz, ama…n! Faik merak eder.

— Telefon ederiz. Meseleyi anlatırız.

— Büsbütün merak eder... Biz hemen kalkalım.

Leman durdu. Gençlere bakarak:

— Fakat ben bu akşam taksiye binmem artık, ödüm patlar.

Nihat Melahat'e döndü:

— Beş dakika müsaade edin, ifadelerimiz bitsin, biz sizi götürürüz.

Melahat, ancak Leman'ın şiddetli ısrarından sonra razı oldu. Beklediler.

Nihat ve Naci ifadelerini imzaladıkları zaman saat dokuza çeyrek vardı. Melahat karakolun merdivenlerini inerken bir fenalık geçirdi. Fakat iki genç onun kollarına girdiler.

Leman korktuğu için, araba ağır gidiyordu. Melahat, başını arkaya dayamış, iniltiye yakın bir sesle:

— Ah, diyordu, üstümde bir sıkıntı vardı bugün. Nasıl hissederim. Ben böyleyim işte: Felaket barometresi.

Leman arkadaşının elini tuttu:

— Hâlâ buz gibi ellerin. Geçti artık. Bir felaket olmadı çok şükür.

— Geçti ama, sinirlerim oynadı bir kere. Şimdi yarım saat vapur… Gene taksi…

Nihat:

— Ben sizi Çiftehavuzlar'a kadar götüreceğim, müsaadenizle... dedi.

— Yo...k, zahmet olur... Zaten sizi gezmenizden de alıkoyduk...

— Ne zararı var, her gün gezebiliriz. Rica ederim.

Leman Taksim'de inmek ve evine gitmek istedi. Melahat yalvardı:

— Beni bırakma, Leman kuzum...

— Annem merak eder.

— Şuradan telefon edelim...

Leman Taksim'deki pastaneden evine telefon etti. Annesine vakayı haber vermedi, sadece Melahat'e gideceğini söyledi:

Yolda Naci, Leman'a dönerek dedi ki:

— Hanımefendi, ifadelerimiz alınırken, belki kim olduğumuzu anladınız ama, biz gene kendimizi takdim edelim. Arkadaşım Nihat Baysal avukattır. Eski Edirne valisinin yeğeni. Ta çocuktan, mahalleden arkadaşız. Ben deniz subayı Naci Engin. Soyca denizciyiz. Babam, rahmetli, en son Kadeş'in ikinci süvarisiydi.

Annesine telefon ettikten sonra keyfi yerine gelen Leman cevap verdi:

— Teşerrüf ettik. Ben de kendimizi tanıtayım. Melahat dört aydan beri tüccar Gözüpek'in eşidir. Ben Leman Tarlan, iki seneden beri evli değilim. Kocam, Doktor Necip Aksu'ydu. Ayrıldık.

Otomobil Gümüşsuyu'ndan Dolmabahçe'ye iniyordu. Nihat dedi ki:

— Vallahi… Bu kadar güzel kadınları benim bile kaçıracağım geliyor. Gaza basayım mı, Naci?

Leman güldü. Melahat susuyordu. Birdenbire sıçrayarak dedi ki:

— Ne kadar ısrar etti bilsen, Faik, sekiz çeyrekte mutlaka buluşalım diye... Kaç defa söyledi. "Unutma sakın," dedi. Şimdi, kim bilir ne kadar üzülmüştür.

Leman bir omuzunu kaldırıp indirdikten sonra:

— Kabahatin var mı, şekerim? dedi. İşte, yanımızda iki şahit de götürüyoruz. Başımıza kaza geldi, ne yapalım?

Melahat kederli bir sesle:

— Evet ama, dedi, bunu anlatıncaya kadar...

Bereket, araba vapuru hazırdı. Beklemediler. Melahat vapurda su getirterek bir ilaç daha aldı. Leman soruyordu:

— Yavrum, nedir bu, ilaç üstüne ilaç alıyorsun?

— Ne yapayım? Sinirlerim fena... İçimde hâlâ bir sıkıntı var. Göğsüm nasıl sancıyordu, bilsen?.. Otomobilde vuruldum sandım. Kalbime bıçak saplanmış gibiydi. Şimdi geçti ama, sıkıntı devam ediyor...

— Evde, hep beraber, viskileri çekeriz. Bir şeyciğin kalmaz. Misafirlerimiz de var, eğleniriz.

Leman Naci'ye döndü:

— Faik Bey çok misafirperver, hovardadır. Pek memnun olur sizi görünce. Hele bize yaptığınız iyiliği öğrenince...

Bu sözleri Melahat'in söylemesi, hiç değilse bir iki kelime ile tasdik etmesi lazımdı. Fakat o susunca, Leman sordu:

— Değil mi öyle Melahat?

O zaman kadın hararetle cevap verdi:

— Şüphesiz, şüphesiz... Çok memnun olacak.

Üsküdar'dan Çiftehavuzlar'a kadar, en çok konuşanlar Naci ile Leman'dı. Aralarında his yakınlığını arttıran imalar da geçiyordu. Melahat evli, üstelik yeni evli olduğu için, hayale kapılmayan Nihat, Naci'nin manevralarını dikkatle dinlemekten [ve otomobili daha dikkatli sürmekten][7] başka şey düşünmüyordu.

Çiftehavuzlar'da bir bahçenin demir kapısı önünde indiler. Nihat ve Naci müsaade istiyorlardı. Melahat, durgun bir sesle:

— Çok rica ederim, dedi, biraz buyurunuz, yoruldunuz, beraber küçük bir aperitif alalım, dinleniniz.

Leman daha hararetle rica edince, gençler ses çıkarmadılar...

Bahçe kapısı yarı açıktı. Girdiler. Melahat ve Leman önde, Nihat ve Naci arkada, köşke doğru yürüdüler. Holde bir hanımeli kokusu ve ümitlerle dolu bir haziran gecesinin daha neşeli bir yaza hazırlığı vardı.

Melahat durdu ve Leman'a dönerek:

— Tuhaf şey, dedi, köşkte hiç ışık yok. Siz biraz bekleyiniz lütfen.

---

[7] Tefrika 3.